

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 februari 2009 en proposition med förslag till lag om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker (RP 4/2009 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Motionen

I samband med propositionen har utskottet behandlat en lagmotion med förslag till lag om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker (LM 11/2009 — Esko-Juhani Tennilä /vänst m.fl.) som remitterades till utskottet den 25 februari 2009.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi
- lagstiftningsdirektör Pekka Laajanen och lagstiftningsråd Seppo Tanninen, finansministeriet
- biträdande direktör Jukka Vesala, avdelningschef Liisa Halme, bankinspektör Veli-Jukka Lehtonen och byråchef Jaana Rantama, Finansinspektionen
- byråchef Jouni Timonen, Finlands Bank
- chef för juridiska ärenden Heikki Alanen, Nordea Bank Finland Abp

- avdelningsdirektör Taina Kallio, OP-Centralen
- verkställande direktör Heikki Suutala, Paikallisosuuspankkiliitto ry
- chefen för juridiska ärenden Jukka Huotari, Sampo Bank Abp
- direktör Erkki Kontkanen, Finansbranschens Centralförbund
- revisionsdirektör Pertti Manninen, Sparbanksförbundet
- verkställande direktör Matti Inha, Finlands Hypoteksförening
- professor Sami Torstila, Helsingfors handelshögskola
- professor Vesa Kanninen, Helsingfors universitet
- minister Matti Louekoski
- ekonomie magister Kaarlo Jännäri.

Samband med andra handlingar

Den 29 maj 2009 lämnade Finland en formell underrättelse om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker till kommissionen. Kommissionens beslut kom den 11 september 2009 (Kommissionens beslut C(2009)6931).

Kommissionen meddelar att systemet för kapitalplaceringar är förenligt med den inre marknaden och harmonierar med EG-fördraget. Följaktligen motsätter sig kommissionen inte förslaget.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en lag enligt vilken staten genom att teckna kapitallån som emitterats av finländska inlåningsbanker kan göra kapitalplaceringar i inlåningsbanker som är livsdugliga och uppfyller kapitaltäckningskraven. Staten kan göra kapitalplaceringar också genom att teckna kapitallån som emitterats av en finländsk inlåningsbanks finländska holdingföretag eller av centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker. Staten kan teckna kapitallån endast om emittenten enligt uppgifterna för det senast rapporterade kvartalet före emissionen av kapitallånet uppfyllde kapitaltäckningskraven enligt kreditinstitutslagen. Kapitallån får emellertid inte tecknas om emittentens kapitaltäckning efter det nämnda kvartalet enligt Finansinspektionens bedömning har sjunkit under den lagstadgade nivån.

Staten kan enligt förslaget teckna kapitallån till ett belopp av högst fyra miljarder euro eller inom ramen för anslag eller fullmakter i statsbudgeten. Staten får teckna endast kapitallån vars belopp motsvarar högst två procent av emittentens sammanlagda poster eller konsoliderade poster som vägts med de i kreditinstitutslagen stadgade riskvikterna.

Den som emitterat ett kapitallån får återinlösa det tidigast tre år efter att det emitterats. En förutsättning är enligt förslaget emellertid att inlåningsbanken också efter återinlösen uppfyller kapitaltäckningskraven och att Finansinspektionen ger sitt samtycke till förfarandet. Staten får inte rätt att kräva återinlösen av kapitallån.

På kapitallån ska enligt förslaget betalas årlig ränta. Enligt lånevillkoren ska räntan bestämmas utifrån referensräntan på statens fem års masskuldebrevslån förhöjd med ett tillägg på sex procentenheter. Genom förordning av statsrådet

föreskrivs närmare om grunderna för beräkning av referensräntan. Emittenten ska i villkoren för kapitallånet förbinda sig att i sin styrelse välja in två medlemmar som staten utser, om emittenten inte för två år har betalat hela räntan på kapitallånet.

Kapitallån ska förenas med ett villkor om att emittenten till dess att den har återinlöst hela kapitallånet i vinst till sina ägare får dela ut högst ett belopp som motsvarar emittentens vinst enligt det fastställda bokslutet eller koncernbokslutet för respektive räkenskapsperiod, efter avdrag för ränta som ska betalas på det kapitallån som staten tecknat. Om emittenten på grund av att utdelningsbara medel saknas inte kan betala ränta för hela ränteperioden, får den inte över huvud taget dela ut vinst för räkenskapsperioden. Emittenten får inte heller mot vederlag förvärva egna aktier eller grundfondsandelar eller betala tillbaka tilläggs- eller placeringsinsatser innan den har återinlöst hela kapitallånet.

Kapitallån ska förenas med ett villkor om att till dess att emittenten har återinlöst kapitallånet i dess helhet får avyttring av emittentens affärsverksamhet, fusion med ett annat kreditinstitut, fission, ändring av företagsformen eller annan därmed jämförbar omorganisering av verksamheten ske endast med statens samtycke.

Statsrådets allmänna sammanträde beslutar om teckning av kapitallån enligt lagen.

Avsikten är att den föreslagna lagen ska träda i kraft så snart som möjligt.

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att staten i stället för kapitallån, som regeringen föreslår i propositionen, ska teckna aktier i inlåningsbanker.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagen godkänns utifrån propositionen med de ändringar som utskottet föreslår och att lagmotionen avvisas.

Enligt uppgifter till ekonomiutskottet har bankernas kapitaltäckning fortsatt varit stark. Lönsamheten inom banksektorn har försämrats, men den är fortsatt positiv. Som läget är nu har staten inget behov av att göra kapitalplaceringar i någon bank med koncession i Finland.

Det är emellertid viktigt att det finns en exakt reglerad, tidsbegränsad möjlighet att stärka bankernas kapitaltäckning och säkerställa kreditgivningen om förhållandena kräver det. Det medverkar till att öka förtroendet för den finansiella marknaden och balansera upp konkurrenssituationen med de största konkurrentländer, där staten har gett bankerna finansiellt stöd.

Utskottet understryker vikten av effektiv övervakning och att tillsynsmyndigheterna samverkar över gränserna eftersom lagen gäller både finländska banker och dotterbanker som ägs av ett utländskt moderbolag och har koncession i Finland. Dessutom måste tillsynsmyndigheten ha adekvata och kvalificerade resurser. Följaktligen måste finansministeriet utnämna kvalificerade personer med kapacitet att bevaka statens intressen till styrelsen för banker som tar kapitallån.

Nuläge bland bankerna

Enligt uppgifter från Finansinspektionen är likviditeten i finländska banker bra. Finansieringen av insättningar är stabil och den kortfristiga finansieringen har fungerat utan problem. På grund av finanskrisen blev det svårt att få långfristig finansiering, men nu är det betydligt lättare. Priset på pengar har sjunkit betydligt och pris-skillnaden mellan billigare finansiering med säkerhet och dyrare utan säkerhet har krympt.

I år har rörelsevinsten inom banksektorn sjunkit, inte minst på grund den minskade räntetäckningen och den ökade värdenedgången, men lönsamheten är fortfarande positiv. I september 2009 var förlusterna på grund av värdenedgång

0,4 procent och de oreglerade fordringarna 0,8 procent av krediterna och borgensförbindelserna. Betalningsregleringarna har underlättats av de låga räntorna och den ekonomiska krisen påverkar bankerna först längre fram. Enligt vissa bedömningar kommer kreditförlusterna att öka 2010 men inte så mycket som man tidigare räknat med.

De finländska bankernas kapitaltäckning har stärkts sedan september 2008. Kapitaltäckningsgraden för det sammantagna primära och supplementära (Tier1 + Tier2) kapitalet inom banksektorn har stigit till drygt 14 procent i höst. Räknat i primärt kapital var kapitaltäckningsgraden knappa 14 procent. I slutet av juni i år varierade kapitaltäckningen i enskilda banker och bankgrupper mellan 12 och 21,7 procent.

Enligt kreditinstitutslagen måste bankerna ha minst en kapitalbas som motsvarar åtta procent av summan av institutets riskvägda tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen. Minst hälften av kapitalbasen måste bestå av primärt kapital. I slutet av juni i år var 95 procent av den totala kapitalbasen inom banksektorn primärt kapital. Det sammanlagda överskottet i kapitalbasen (kapitalbuffert) var 9 miljarder euro i september i år. Bufferten ökade med cirka 700 miljoner euro mellan juni och september.

Enligt propositionen ska kapitallån som tecknas av staten emitteras i primärt kapital.

Kapitalplacering

Ekonomiutskottet framhåller att den statliga kapitalplacering som lagen tillåter inte är något bankstöd till banker i kris, utan att kapitalplaceringar bara kan göras i solventa banker med en livsduglig verksamhet för att stärka deras kapitaltäckning.

Vid stöd till krisdrabbade banker tillämpas lagen om statens säkerhetsfond. Enligt lagen kan statsrådet ålägga en bank med koncession i Finland att till fonden lämna in en ansökan för att få finansiellt stöd, om bankens kapitaltäckning har försämrats och det inte utan statligt finansiellt stöd är möjligt att trygga bankens kapitaltäck-

ning och om bankens likvidation eller konkurs kan leda till allvarliga störningar på finansmarknaden.

Staten kan göra kapitalplaceringar i inlåningsbanker med koncession i Finland. Lagen gäller också finländska dotterbanker som helt och hållet ägs av ett utländskt moderbolag. Däremot kan kapitalplaceringar inte göras i finländska filialer till utländska banker.

Kapitalplaceringar kan göras av staten genom att den tecknar kapitallån som emitteras av inlåningsbanker, ett finländskt holdingföretag till en inlåningsbank eller centralinstitutet för samman slutningen av andelsbanker. På grund av associationsformerna och ägandestrukturen i vår banksektor är kapitallån ett bättre alternativ än aktieplacering, anser utskottet. I Finland finns det aktiebanker, andelsbanker och sparbanker som kan ge ut aktier, placeringsandelar eller grundfondsandelar. Vid kapitallån gäller samma villkor för alla banker oberoende av associationsform. Vid bara aktieplacering utesluts andelsbankerna och sparbankerna från möjligheten att stärka finansieringen.

Lagen har ingående bestämmelser om villkoren för kapitallån. De gäller bl.a. belopp, preferens, återinlösen och ränta. Lagen begränsar också emittentens vinstutdelning och ställer villkor vid omorganisering av verksamheten.

Det är viktigt att villkoren för kapitallån är stränga, men de bör inte vara så stränga att det inte lönar sig för banken att emittera kapitallån och på så sätt stärka sin kapitaltäckning. Om villkoren är alltför stränga förlorar lagen sitt syfte som är att öka bankernas risktagnings- och kreditgivningskapacitet.

Utskottet har ändrat 7 § 3 mom. till att staten har rätt att direkt på grundval av lagen utnämna två extra medlemmar till emittentens styrelse, om den inte för ett år har betalat ut ränta på lånet. De extra medlemmar som staten utnämner ska ha samma rättigheter och skyldigheter som de övriga medlemmarna. Därmed har staten bättre möjligheter att bevaka och tillgodose sina intressen, vilket är ett av målen i propositionen.

Det är enligt utskottet nödvändigt att se till att bl.a. banker med koncession i Finland som har

tagit upp kapitallån inte placerar om medlen inom koncernen och flyttar dem till sitt utländska moderbolag. Vidare är det angeläget att se till statens intressen när det genom förordning av statsrådet föreskrivs om villkoren och andra omständigheter kring kapitallån.

Enligt propositionen ska kapitallån kunna tecknas längst till och med den 31 december 2009. Eftersom behandlingen av propositionen har dragit ut på tiden föreslår utskottet att kapitallånen ska kunna tecknas längst till och med den 20 april 2010 för att lagen inte ska förlora sin betydelse.

Vidare påpekar utskottet att de borgensfullmakter på upp till 50 miljarder euro som riksdagen har godkänt för finländska banker gäller till och med 2009 (RP 181/2008 rd — RSv 110/2008 rd). Enligt vad utskottet vet har ingen proposition om fortsatta fullmakter och villkor beretts än.

Detaljmotivering

3 §. Placeringsbelopp. I 2 mom. föreslås det att det högsta beloppet för ett kapitallån ska räknas ut efter poster som har vägts med de riskvikter som anges i kreditinstitutslagen eller emittentens sammanlagda konsoliderade poster.

Utskottet har förtydligat och förenklat bestämmelsen till att staten får teckna kapitallån som statens emitterar till högst 25 procent av kravet på bankens kapitalbas eller konsoliderade kapitalbas.

Enligt uppgifter till utskottet motsvarar det högsta beloppet av en kapitalplacering uträknat på det nya sättet det högsta beloppet enligt reglerna i propositionen.

7 §. Ränta på kapitallån. Enligt 4 mom. ska den bank som emitterar kapitallånet förbinda sig att i sin styrelse välja in två medlemmar utsedda av staten, om emittenten inte för två år har betalat hela den upplupna räntan på kapitallånet.

Utskottet har ändrat bestämmelsen till att staten direkt med stöd av lagen har rätt att utan beslut av bankens förvaltningsorgan utse två extra medlemmar i styrelsen, om ränta inte har betalats

ut för ett år. De extra medlemmar som staten utnämner ska ha samma rättigheter och skyldigheter som de övriga medlemmarna.

8 §. *Begränsning av vinstutdelning.* Utskottet kompletterar 1 mom. med datumet för propositionen som är den 20 februari 2009 och utgör gränsen för att emittera kapitallån och tillämpa lånevillkoren

9 §. *Förvärv av egna aktier och grundfundsandelar samt återbetalning av tilläggs- och placeringsandelar.* Utskottet rättar ett skrivfel i den finska lagtexten. Ändringen påverkar inte den svenska lagtexten.

15 §. *Ikraftträdande.* Enligt propositionen ska kapitallån kunna tecknas längst till och med den 31 december 2009.

Ikraftträdandet har dragit ut på tiden bl.a. för att kommissionen kom med sitt beslut om statsstöd och villkoren för kapitalplaceringar i september 2009. Följaktligen har utskottet ändrat bestämmelsen till att kapitallån får tecknas längst till och med den 30 april 2010, vilket också kommissionen tillåter i sitt beslut.

Lagmotionen

Ekonomiutskottet föreslår att lagen godkänns utifrån propositionen med de motiv som utskottet anför och att lagmotionen avvisas.

I motiven till lagmotionen sägs det att bankens företagsverksamhet, utom i aktiebanker, först skulle föras över till en ny aktiebank där staten sedan tecknar aktier, likaså andra ägare i lämplig omfattning.

Enligt den föreslagna lagen kan staten inte göra kapitalplaceringar annat än i livsdugliga och solventa inlåningsbanker, i deras holdingföretag eller i centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker för att förstärka deras kapitaltäckning. Följaktligen kan det här inte anses motiverat att kräva att associationsformen ändras. Staten kan ha en annan inställning till ändrad associationsform om lagen om statens säkerhetsfond tillämpas på en krisdrabbas inlåningsbank för att säkerställa stabil verksamhet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

att lagförslaget i propositionen godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotionen förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Placeringsbelopp

(1 mom. som i RP)

Staten får teckna endast kapitallån som motsvarar högst 25 procent av kravet på kapitalbas enligt 55 § 1 mom. i kreditinstitutslagen eller, om det på emittenten tillämpas gruppbaserat kapitalkrav enligt 76 § i den nämnda lagen, av kravet på konsoliderad kapitalbas.

(3 mom. som i RP)

4—6 §
(Som i RP)

7 §

Ränta på kapitallån

(1—3 mom. som i RP)

Staten har rätt att välja in två extra medlemmar i emittentens styrelse, om emittenten inte för ett år har betalat hela den upplupna räntan på kapitallånet. De har samma rättigheter och skyldigheter som övriga styrelsemedlemmar.

8 §

Begränsning av vinstutdelning

Emittenten ska i villkoren för kapitallånet förbinda sig att till dess att den har återinlöst hela kapitallånet dela ut högst så mycket av sina medel som ränta eller annan avkastning till aktieägare eller sina medlemmar eller dessas rättsinnehavare eller i form av vinstandel till innehavare av placerings- och grundfondsandelar eller för an-

damål som avses i 41 § 2 mom. i sparbankslagen (1502/2001) eller, om inte annat följer av villkoren för ett annat kapitallån än ett före den 20 februari 2009 emitterat kapitallån som avses i denna lag, till innehavare av sådana kapitallån, som motsvarar emittentens vinst eller överskott enligt det fastställda bokslutet eller koncernbokslutet för respektive räkenskapsperiod, efter avdrag för den ränta som enligt 7 § 1 mom. ska betalas på det kapitallån som staten tecknat.

(2 och 3 mom. som i RP)

9 §

Förvärv av egna aktier och grundfondsandelar samt återbetalning av tilläggs- och placeringsinsatser

(Ändringen påverkar inte den svenska lagtexten.)

(2 mom. som i RP)

10—14 §
(Som i RP)

15 §

Ikraftträdande

(1 mom. som i RP)

Med stöd av denna lag får kapitallån tecknas högst till den 30 april 2010.

Helsingfors den 25 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd

vordf. Antti Rantakangas /cent

medl. Harri Jaskari /saml

Anne Kalmari /cent

Matti Kangas /vänst

Toimi Kankaanniemi /kd

Jouko Laxell /saml

Eero Lehti /saml

Petteri Orpo /saml

Sirpa Paatero /sd

Oras Tynkkynen /gröna

Markku Uusipaavalniemi /cent

ers. Janne Seurujärvi /cent

Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

RESERVATION 1

Motivering

I utskottet föreslog jag att utskottsbehandlingen ska bygga på ledamot Tenniläs parallellmotion (LM 11/2009 rd lag om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker). Mitt ändringsförslag till betänkandet bygger på lagmotionen.

Regeringen föreslår att kapitallån som emitteras av finländska inlåningsbanker ska den form av kapitalplaceringar som vi går in för. Jag föreslog att staten i stället ska teckna aktier i inlåningsbanker.

Vid finanskriser behövs det åtgärder från statens sida för att stabilisera marknaden. Det är viktigt för att de som har bostads- och företagslån i bankerna inte ensamma blir offer.

Hur stort det samlade bankstödet blir de närmaste åren beror också på hur stödet ges till bankerna. De flesta länder i Europa har gett bankstöd genom att i statens namn teckna preferensaktier i banken som vid riktad emission.

Genom bankstödet minimerar direkt statligt ägande i bankerna eventuella totalförluster för skattebetalarna. Samtidigt är direkt statligt ägande i aktiekapitalet ett minst lika bra sätt som regeringens förslag, alltså kapitallån, för att rädda bankkunderna. Behovet av kapitalstöd ska inte bedömas med avseende på enskilda banker, utan det ska vara statens uppgift att göra en bedömning av läget på den samlade finansmarknaden. Därför ger lagmotionen staten rätt att beordra att en bank gör en riktad emission till staten om den inte skaffar kapitalplacering någon annanstans.

Aktier i finländska dotterbanker till utländska banker resulterar inte i ägande i hela koncer-

nen, men skulle genom intressestatus ge staten rätt till senare värdestegring i dotterbanken.

Vår modell ger staten rätt att få del av värdestegringen på aktierna om staten senare bestämmer sig för att göra sig av med dem när det globala finansiella systemet och ekonomin återhämtar sig. Bankens företagsverksamhet, utom i aktiebanker, skulle först föras över till en ny aktiebank där staten sedan tecknar aktier, likaså andra ägare i behörig omfattning.

Ägande skulle ge staten möjligheter att tillämpa ägarstyrning på ett lämpligt sätt och i lämplig omfattning till nytta för vårt samhälle.

Erfarenheterna från det senaste året visar att ett finansiellt system utan övervakning och tyglar som dessutom uppmuntrar till extremt risktagande i värsta fall leder till allvarliga störningar i samhällsekonomin, ja till en djup kris, och vältrar över kostnaderna på skattebetalarna. Det är förstås klart att vi behöver internationell reglering och övervakning, men trots det föreslår jag att den här lagen får regler för att incitamentssystemen ska bli vettigare.

Lagförslaget nedan gäller både livskraftiga och solventa inlåningsbanker och de som helt och hållet övertas av staten.

Förslag

Jag föreslår

*att riksdagen godkänner följande lagförslag (**Reservationens lagförslag**).*

*Reservationens lagförslag***Lag****om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om statens kapitalplaceringar för att förstärka det primära kapitalet i inlåningsbanker i aktiebolagsform som avses i kreditinstitutslagen (121/2007).

Det som sägs ovan om inlåningsbanker i aktiebolagsform gäller också nya inlåningsbanker dit affärsverksamheten i holdingföretag som avses i den nämnda lagen eller i centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) har förts över.

2 §

Statens kapitalplaceringar

Enligt denna lag kan staten teckna aktier i inlåningsbanker eller, om en inlåningsbank inte förvävar kapitalplaceringar på något annat sätt, förordna om riktad emission till staten i en inlåningsbank med koncession i Finland, eller i en ny inlåningsbank dit en sådan banks affärsverksamhet har förts över, för att inlåningsbankens kapitalbas därefter ska kunna anses vara tillräckligt stor och räcker till för att täcka de risker som beräknats enligt 55 § 1 mom. i kreditinstitutslagen och, om gruppbaserat kapitalkrav enligt 76 § i den nämnda lagen tillämpas på emittenten, under förutsättning att dess konsoliderade kapitalbasen åtminstone uppfyller det gruppbaserade kapitalkravet enligt 76 § i den nämnda lagen.

3 §

Placeringsbelopp och villkor

Staten har rätt att teckna kapitallån för högst fyra miljarder euro eller inom ramen för anslag eller fullmakter som beviljats i statsbudgeten.

Teckningsvillkoren ska uppfylla kraven i den statsrådsförordning som utfärdas med stöd av denna lag.

4 §

Rösträtt och utdelning

De aktier som staten tecknar får inte ha sämre rösträtt än aktierna med den största rösträtten eller sämre rätt till utdelning än likvärdiga aktier.

5 §

Närmare bestämmelser och statsrådsbeslut

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det om villkoren för att teckna aktier och om åtgärder i samband med teckning och skötsel av aktierna.

Statsrådets allmänna sammanträde beslutar om teckning av aktier enligt denna lag. Beslutet kan villkoras. Statsrådets allmänna sammanträde kan också bestämma att finansministeriet eller Statskontoret ska sköta uppgifter i anslutning till teckning och skötsel av aktierna.

Finansministeriet ska utöva den äganderätt som aktier förvärvade med stöd av denna lag ger och utse medlemmar i styrelsen för inlåningsbankerna.

Finansministeriet ska se till att incitamentssystemen i de banker som avses i denna lag gynnar

långsiktig lönsamhet och undviker extremt stora risker.

Närmare föreskrifter och anvisningar om frågor som regleras i statsrådets förordning kan också utfärdas genom beslut av finansministeriet.

6 §

Hur aktier avyttras

För att avyttra de aktier som staten tecknar på grundval av denna lag krävs det samtycke av riksdagen.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Med stöd av denna lag får aktier tecknas längst till och med den 31 december 2010.

Helsingfors den 25 november 2009

Matti Kangas /vänst

RESERVATION 2***Motivering***

Propositionen om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker innebär att skattebetalarna ger ett risklån till banken om den kommer på obestånd. Nästa steg för krisbanken är att den övertas av staten via Statens säkerhetsfond.

I själva verket innebär lagförslaget ett kapitallån där återbetalning och ränta är dåligt skyddade. Staten får alltså inte kompensation för lånet och ingen riktig beslutanderätt heller i bankstödsbanken.

På början på 1990-talet delade staten ut tiotals miljarder mark i bankstöd. Då fick staten tillbaka bara en del av stödet. Stödet hindrade att bankerna gick i konkurs samtidigt som staten räddade ägarnas intressen. Däremot drabbades tusentals bankkunder av stora svårigheter. I vissa andra länder övertog staten krisdrabbade banker och räddade på så sätt både företagskunder och privatkunder. Efter krisen sålde staten

bankerna och varken skattebetalarna eller bankerna blev lidande.

Förfarandet i lagen om Statens säkerhetsfond måste tillämpas när Finland garderar sig för eventuella solvensproblem i bankerna. Det är ett bättre alternativ för både bankkunderna och skattebetalarna än regeringens förslag. Följaktligen bör förslaget till lag om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker avvisas. För det talar också det faktum att ungefär 70 procent av bankverksamheten i Finland är i utländskt ägande, och det finns ingen anledning att ens indirekt lägga ut skattebetalarnas pengar på utländska ägare i bankerna.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 25 november 2009

Toimi Kankaanniemi /kd
Markku Uusipaavaniemi /cent

RESERVATION 3

Motivering

Kapitalstöd till banker måste förenas med stränga krav. Det hade varit extra viktigt att se till att villkoren är förenliga med finska statens intressen i de fall då lånet ges till banker där utländskt ägande är i majoritet. I propositionen klarar regeringen inte av att definiera finländska banker på ett sätt som skulle hindra att kapitalstödet försvinner till utlandet. Propositionen ser inte till bankkundernas intressen. Lagförslaget borde ha haft tydliga och stränga villkor för att bankerna inte ska vältra över kostnader och förluster på kunderna, bland annat genom serviceavgifter och lånemarginaler. Lagen innehåller heller ingenting som skyddar privatkunder och företag i krisbanker. I sådana fall får kundernas krediter inte sägas upp.

Propositionen har en lång rad punkter som inte blev tillräckligt väl klarlagda vid utfrågningen av de sakkunniga. Regeringen räknar med att kapitalplaceringar kommer att uppgå till 4 miljarder euro trots att 2 miljarder euro gott kan räcka till. Riksdagen får inte ge alltför stort bemyndigande i förväg eftersom största delen av regeringens 4 miljarder euro kan gå till Nordea, Danske Bank och utlandet. Staten måste få in sina företrädare i bankerna direkt efter stödbeslutet och inte ett år senare som regeringen föreslår.

Med regeringens ekonomiska politik har den ekonomiska krisen fördjupats och den sociala

ojämlikheten ökat. Det effektivaste sättet att förbättra bankkundernas ekonomiska situation är att sanera omvärlden kring bankerna. Nu måste det till ordentliga stimulansåtgärder för att stärka efterfrågan här hemma och stoppa den ökande arbetslösheten. Pengar måste läggas ner på att bygga ut infrastrukturen och anlägga och sanera byggnader inom vården och skolan. Det är samtidigt den bästa metoden för att sanera omvärlden kring bankerna.

Vidare är det viktigt att satsa på bättre kvalitet och större resurser för finansövervakningen. På den punkten brister det i propositionen. Framöver kommer vi att stå inför stora frågor. Så det behövs fortlöpande och heltäckande övervakning här hemma och gott samarbete internationellt. Inte minst centralbankerna och finansministerierna måste öka sitt internationella samarbete för att bekämpa systemriskerna. Finansinspektionen måste genast få utökade personella resurser och tryggad finansiering. Det hade varit nödvändigt med en rad andra tydliga justeringar från regeringens sida, bland annat i internationella samarbetsorganisationer åtgärder för att stärka kapitaltäckningen.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget om statens kapitalplaceringar i inlåningsbanker förkastas.

Helsingfors den 25 november 2009

Jouko Skinnari /sd
Sirpa Paatero /sd